

ÎNCHEIERE

01 februarie 2023

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Tamara Chișca-Doneva
Iurie Bejenaru
Aliona Miron

examinând conflictul negativ de competență apărut între Judecătoria Bălți, sediul Central și Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani,
în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată formulată de Ivan Vieru împotriva Biroului Vamal Nord cu privire la contestarea actului administrativ,

c o n s t a t ă:

La 22 decembrie 2022, Ivan Vieru a formulat cerere de chemare în judecată în procedura contenciosului administrativ împotriva Biroului Vamal Nord, solicitând anularea deciziei nr.92 din 23 septembrie 2022 cu privire la declanșarea procedurii de executare silită a obligației vamale a plătitorului vamal.

Prin încheierea din 27 decembrie 2022 a Judecătoriei Bălți, sediul Central, prezenta cauză de contencios administrativ, a fost transmisă spre examinare Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani, conform competenței teritoriale (f.d.12).

Prin încheierea din 11 ianuarie 2023 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani s-a transmis cauza deferită judecății Curții Supreme de Justiție, pentru soluționarea conflictului negativ de competență. S-a suspendat procesul în contencios administrativ, la acțiunea formulată de Ivan Vieru împotriva Biroului Vamal Nord cu privire la contestarea actului administrativ (f.d. 18-20).

Studiind materialele dosarului, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție constată competența Judecătoriei Bălți, sediul Central la judecarea cauzei de contencios administrativ, din următoarele considerente.

Conform art.200 alin.(3) și (4) din Codul administrativ, conflictul de competență dintre judecătoriile din jurisdicția diferitor curți de apel, dintre o judecătorie și o curte de apel sau dintre două curți de apel se soluționează de către Curtea Supremă de Justiție. Conflictul de competență se soluționează fără citarea participanților la proces, printr-o încheiere nesusceptibilă de recurs.

În conformitate cu art.196 din Codul administrativ, acțiunea în contencios administrativ se depune la instanța de judecată în a cărei rază teritorială își are sediul autoritatea publică care a desfășurat activitatea administrativă contestată, dacă legea nu prevede altfel. Dacă la o procedură de contencios administrativ participă mai multe autorități publice, acțiunea în contencios administrativ se depune la instanța de judecată în a cărei rază teritorială își are sediul autoritatea publică pârâtă.

Conform art.5 din Codul administrativ, activitatea administrativă reprezintă totalitatea actelor administrative individuale și normative, a contractelor administrative, a actelor reale, precum și a operațiunilor administrative realizate de autoritățile publice în regim de putere publică, prin care se organizează aplicarea legii și se aplică nemijlocit legea.

Din prevederile art.10 alin.(1) din Codul administrativ, actul administrativ individual este orice dispoziție, decizie sau altă măsură oficială întreprinsă de autoritatea publică pentru reglementarea unui caz individual în domeniul dreptului public, cu scopul de a produce nemijlocit efecte juridice, prin nașterea, modificarea sau stingerea raporturilor juridice de drept public.

În conformitate cu art.11 alin.(1) și (2) din Codul administrativ, actele administrative individuale pot fi: a) acte defavorabile – actele care impun destinatarilor lor obligații, sancțiuni, sarcini sau afectează drepturile/interesele legitime ale persoanelor ori care resping, în tot sau în parte, acordarea avantajului solicitat; b) acte favorabile – actele care creează destinatarilor săi un beneficiu sau un avantaj de orice fel. Destinatarul unui act administrativ individual este doar persoana către care actul administrativ se îndreaptă.

Reieșind din prevederile art.12 din Codul administrativ, un act administrativ normativ este actul juridic subordonat legii adoptat, aprobat sau emis de o autoritate publică în baza prevederilor constituționale sau legale, care nu se supune controlului constituționalității și stabilește reguli de aplicare obligatorii pentru un număr nedeterminat de situații identice.

Conform art.20 din Codul administrativ, dacă printr-o activitate administrativă se încalcă un drept legitim sau o libertate stabilită prin lege, acest drept poate fi revendicat printr-o acțiune în contencios administrativ, cu privire la care decid instanțele de judecată competente pentru examinarea procedurii de contencios administrativ, conform prezentului cod.

Totodată, conform art.189 alin.(1) din Codul administrativ, orice persoană care revendică încălcarea unui drept al său prin activitatea administrativă a unei autorități publice poate înainta o acțiune în contencios administrativ.

Potrivit art.191 alin.(1) și (2) din Codul administrativ, cu excepția cazurilor prevăzute la alin.(2) și (3), judecătoriile soluționează în fond toate acțiunile în contencios administrativ. Curțile de apel soluționează în primă instanță acțiunile în

contencios administrativ împotriva actelor administrative normative, care nu se supun controlului de constituționalitate.

La caz, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție relevă că, la 22 decembrie 2022, Ivan Vieru a formulat o cerere de chemare în judecată în procedura contenciosului administrativ împotriva Biroului Vamal Nord, solicitând anularea deciziei nr.92 din 23 septembrie 2022 cu privire la declanșarea procedurii de executare silită a obligației vamale a plătitorului vamal.

Materialele cauzei atestă că pretențiile reclamantului Ivan Vieru sunt formulate împotriva Biroului Vamal Nord.

Conform art.5 alin.(2) din Legea nr.302 din 21 decembrie 2017 cu privire la Serviciul vamal, din Serviciul Vamal fac parte: a) aparatul central; b) birourile vamale, aflate în subordinea aparatului central; c) posturile vamale, ca subdiviziuni teritoriale, aflate în subordinea birourilor vamale. (3) Serviciul Vamal este persoană juridică de drept public, care dispune de ștampilă cu Stema de Stat a Republicii Moldova, de cont trezorerial și este finanțat de la bugetul de stat.

Potrivit art.9 alin.(1)-(4) din Codul vamal, activitatea vamală este desfășurată de organele vamale. Organele vamale sunt organe de drept care constituie un sistem unic al Serviciului Vamal, format din aparatul central al Serviciului Vamal și subdiviziunile teritoriale, alcătuite din birouri vamale și posturi vamale. Statutul, funcțiile și competența Serviciului Vamal sunt determinate de prezentul cod și de Guvern. Unitățile subordonate (birourile vamale și posturile vamale) sunt create, reorganizate și lichidate de către Serviciul Vamal.

În conformitate cu prevederile art.7 Cod administrativ, autoritate publică se consideră orice structură organizatorică sau organ instituită/instituit prin lege sau printr-un alt act normativ, care acționează în regim de putere publică în scopul realizării unui interes public.

La rândul său, potrivit art.8 din Codul administrativ, regimul de putere publică reprezintă ansamblul competențelor prevăzute de lege în vederea realizării sarcinilor autorităților publice, care le conferă posibilitatea de a se impune cu forță juridică obligatorie în raporturile lor cu persoane fizice sau juridice.

Din interpretarea coroborată a normelor expuse supra, rezultă indubitabil calitatea de autoritate publică în sensul legii a Serviciului Vamal, cu obligații și drepturi depline în exercitarea atribuțiilor sale în regim de putere publică în scopul realizării interesului public ce vizează satisfacerea necesităților sociale rezultate din implementarea politicii vamale, și asigurarea securității economice a statului, în limita competențelor sale.

Activitatea birourilor vamale, care sunt organe vamale în sensul art.9 alin.(2) Cod vamal, de asemenea se desfășoară exclusiv în baza legii și pentru executarea legii, în conformitate cu principiile legalității, imparțialității, nediscriminării, profesionalismului, independenței, integrității, transparenței, obiectivității, eficienței, loialității și responsabilității și toate rigorile impuse procedurii administrative, având în competența sa inclusiv atribuții de examinare a petițiilor, cererilor, plângerilor, proceselor contravenționale etc., la nivelul unităților administrativ-teritoriale. În exercitarea acestora, birourile vamale colaborează cu societatea civilă, asigurând accesul la informațiile oficiale, cu excepția celor cu

accesibilitate limitată, publicarea pe pagina sa web oficială a informațiilor cu caracter public și transparența procesului decizional, în modul stabilit de legislație.

Deși prin Legea nr.257 din 16 decembrie 2020 cu privire la modificarea unor acte normative a fost modificat art.5 din Legea nr.302 din 21 decembrie 2017 cu privire la Serviciul vamal, excluzându-se la alin.(2), litera b), textul „cu personalitate juridică”, birourile vamale reprezintă în continuare organe de drept care își desfășoară activitatea ca subdiviziuni teritoriale, inclusiv cea administrativă, iau decizii ce produc efecte juridice și răspund conform legii pentru acestea.

Birourile vamale exercită activitate administrativă la nivel de unități administrativ-teritoriale, ce este supusă controlului judecătoresc de către instanțele judecătorești din aceleași unități administrativ-teritoriale, adică în limita razei teritoriale în care organul vamal a desfășurat procedura administrativă propriu-zisă, în sensul art.6 Cod administrativ.

Mai mult decât atât, prin Ordinul nr.199-0 din 30 iunie 2021 al directorului Serviciului vamal, a fost delegat conducerii birourilor vamale dreptul la semnătură a actelor juridice, precum și întru asigurarea executării sarcinilor și atribuțiilor stabilite în Regulamentele privind organizarea și funcționarea birourilor vamale.

Conform pct.3 din Anexa la Ordinul nr.199-0 din 30 iunie 2021 al directorului Serviciului vamal, conducerea birourilor vamale a fost împuternicită să semneze actele necesare procedurii judiciare, inclusiv: procurile de reprezentare la instanțele de judecată și în fața altor instituții din domeniul public/privat și organe de drept; referințele, pladoariile, cererile, demersurile, cererile de apel și cele de recurs, contestațiile, cererile de intentare a procedurii de insolvență, cererile de validare a creanțelor, cererile de chemare în judecată.

Distinct de aceste specificări, în speță se constată că procedura administrativă a fost executată, fiind emis actul administrativ contestat de către Biroul Vamal Nord, fapt ce confirmă că acesta activează în regim de autoritate publică.

Drept urmare, competență de a examina cauza dedusă judecătii este instanța în a cărei rază teritorială își are sediul Biroul Vamal.

Respectiv, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție va soluționa conflictul negativ de competență, prin constatarea competenței Judecătoriei Bălți, sediul Central, la examinarea prezentei cauze de contencios administrativ.

Or, conform art.197 din Codul administrativ, nimeni nu poate fi lipsit de dreptul judecării procesului de către instanța în a cărei competență este dată prin lege cauza, cu excepțiile expres stabilite de lege.

În conformitate cu prevederile art.193, 200 alin.(3), (4) și art.230 din Codul administrativ, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Se constată competența Judecătoriei Bălți, sediul Central, pentru examinarea cauzei de contencios administrativ la cererea de chemare în judecată formulată de Ivan Vieru împotriva Biroului Vamal Nord cu privire la contestarea actului administrativ.

Cauza de contencios administrativ la cererea de chemare în judecată formulată de Ivan Vieru împotriva Biroului Vamal Nord cu privire la contestarea actului administrativ se remite Judecătoriei Bălți, sediul Central, pentru examinare în fond conform competenței.

Încheierea nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecătorul

Tamara Chișca-Doneva

judecătorii

Iurie Bejenaru

Aliona Miron